

Asia: VN/17877/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista

Lausunnonantajan lausunto

Toimivaltaisen viranomaisen (Ruokavirasto) nimeäminen (2 §)

-

Valvonta ja tarkastukset (4-13 §)

Asetuksen sisällöstä ja tulkinnasta viestiminen sekä Traces-järjestelmän käytön kouluttaminen yrityksille on keskeinen osa toimeenpanoa. Tarkastusten aloittamista ja seuraamusmaksujen määräämistä täytyy näkemyksemme mukaan olennaisesti lykätä, mikäli yritysten valmistautumisaika jää kohtuuttoman lyhyeksi soveltamisohjeiden puutteen tai tietojärjestelmäviivästysten vuoksi.

Alkuvaiheessa valvontaviranomaisen toiminnan painopisteen tulee olla yritysten ohjauksessa, koulutuksessa ja neuvonnassa. Näihin toimenpiteisiin tulee varata riittävästi aikaa ja asianmukaiset resurssit.

Medialiitto katsoo, että metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnan ja seuraamusten soveltamisen on tapahduttava niin, ettei media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten elinvoima nykyisessä vaativassa toimintaympäristössä vaarannu. Yritysten hallinnollinen taakka ei saa kasvaa liian suureksi EU:n metsäkatoasetuksen ja lain EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista lopputuloksena. Ammattimaisen kotimaisen sisällön kustantamisen ja painotalojen toiminnan edellytyksiin tulee kiinnittää hallituksen esityksen jatkovalmistelussa ja viranomaistoiminnassa aidosti ja aktiivisesti huomiota.

Perustellut huolenaiheet (14 §)

-

Hallinnolliset seuraamukset (15-19 §)

-

Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu (20-24 §)

-

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (25 §)

-

Erinäiset säännökset ja voimaantulo (26-31 §)

-

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Asetuksen velvoitteet kohdistuvat suureen määrään eri kokoisia yrityksiä, myös mikroyrityksiin. Velvoitteet koskevat lukuisia toimialoja, myös lehti-, kirja- ja oppimateriaalikustantajia sekä painotaloja.

Media-alan ja graafisen teollisuuden toimijat kannattavat asetuksen tavoitteita ja sitoutuvat kestäviin ja metsäkatovapaisiin hankinta- ja toimitusketjuihin. Hallinnollisen taakan ja kustannusten minimoimiseksi sekä alan elinvoiman säilyttämiseksi kannattamme erityisesti esityksen lähtökohtaa pidättäytyä ehdottamasta asetuksen edellyttämän vähimmäistason ylittävää sääntelyä.

Asetuksen sisällöstä ja tulkinnasta viestiminen sekä Traces-järjestelmän käytön kouluttaminen yrityksille on keskeinen osa toimeenpanoa. Tarkastusten aloittamista ja seuraamusmaksujen määräämistä täytyy näkemyksemme mukaan olennaisesti lykätä, mikäli yritysten valmistautumisaika jää kohtuuttoman lyhyeksi soveltamisohjeiden puutteen tai tietojärjestelmäviivästysten vuoksi.

Alkuvaiheessa valvontaviranomaisen toiminnan painopisteen tulee olla yritysten ohjauksessa, koulutuksessa ja neuvonnassa. Näihin toimenpiteisiin tulee varata riittävästi aikaa ja asianmukaiset resurssit.

Medialiitto katsoo, että metsäkatolasetuksen velvoitteiden valvonnan ja seuraamusten soveltamisen on tapahduttava niin, ettei media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten elinvoima nykyisessä vaativassa toimintaympäristössä vaarannu. Yritysten hallinnollinen taakka ei saa kasvaa liian suureksi EU:n metsäkatolasetuksen ja lain EU:n metsäkatolasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista lopputuloksena. Ammattimaisen kotimaisen sisällön kustantamisen ja painotalojen toiminnan edellytyksiin tulee kiinnittää hallituksen esityksen jatkovalmistelussa ja viranomaistoiminnassa aidosti ja aktiivisesti huomiota.

Esityksen perusteluissa on avattu vaikutusten arviointiin liittyviä epävarmuuksia. Jaamme näkemyksen siitä, että ehdotetun kansallisen lainsäädännön vaikutuksia yrityksille on tässä vaiheessa vaikea täysin arvioida. Epäselvyydet asetuksen tulkinnassa ja komission tulkintaohjeistuksen puuttuminen toimijoille asetettujen velvoitteiden sisällöstä ja yksityiskohdista vaikeuttavat vaikutusten arviointia lainsäädäntövaiheessa. Epäselvä tilanne vaikeuttaa käytännössä merkittävästi yritysten valmistautumista asetuksen noudattamiseen. Voimaantulon aikataulu on tiukka ja viranomaisten onkin kiinnitettävä erityistä huomiota ohjaukseen, tiedotukseen ja neuvontaan, jotta yrityksillä on mahdollisuus selviytyä asetuksen velvoitteista.

Metsäkatoasetuksella on välittömiä ja välillisiä vaikutuksia myös sanomalehti-, aikakauslehti- ja kirjankustantajille sekä painotaloille. Yrityksille muodostuu paljon uutta hallinnollista taakkaa asianmukaisen järjestelmien perustamisesta, tietojen keräämisestä ja ylläpitämisestä sekä DD-vakuutuksessa tarvittavien tietojen täyttämistä sekä välittämistä komission tietojärjestelmään.

Tekniset yksityiskohdat ja Traces-tietojärjestelmä ovat viivästyneet, ja käyttöönotto tapahtuu yritysten kannalta liian myöhään. Järjestelmämuutosten ja rajapintojen tekeminen tuovat jo itsessään merkittävästi lisäkustannuksia yrityksille. Media-alalla ja graafisessa teollisuudessa on paljon pieniä yrityksiä, ja niille lisääntyvä hallinnollinen taakka, ja kasvavat järjestelmätarpeet ovat merkittävä kustannuserä liikevaihtoon suhteutettuna. Automaation ja teknisten rajapintojen puuttuminen kasvattaisi hallinnollista taakkaa huomattavasti. Pahimmillaan EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteet voivat vaarantaa näiden yritysten elinvoiman ja jopa olemassaolon.

Tuote-erän määrittely ja tulkinta ovat avainasemassa yritysten hallinnollisen taakan ja uusien kustannusten kannalta. Jotta DD-vakuutusten määrä pysyy kohtuullisena, tulee tuote-erä määritellä järkevästi. Esimerkiksi siten, että tuote-erän muodostavat tietyn ajanjakson aikana tuotetut tuotteet (esimerkkeinä sanomalehti: päivän lehti vs. vuosikerta, aikakauslehden yksi numero vs. vuosikerta).

Lisäksi alalle on olennaista, ettei omaa DD-vakuutusta tarvitse antaa tuotteista, jotka on valmistettu kokonaan sellaisista tuotteista, käytännössä paperista, joissa on jo aiemmin noudatettu asianmukaista huolellisuutta ja annettu DD-vakuutus (4 artikla, kohta 8). Kaikkia päällekkäisiä vakuutuksia ja muita velvoitteita tulisi soveltamisessa välttää.

Muita huomioita

-

Medialiitto ry - Suvi Oinonen, toimialajohtaja, Graafinen Teollisuus ry